

ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ЗАПОРУКИ ЙОГО СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Касьян З.Е., к.е.н., проф. Воронкова Т.Є.
Київський національний університет технологій та дизайну

Сучасний стан економіки України характеризується переходом на постіндустріальний шлях розвитку. Цей процес гостро виявив відставання економічних показників нашої держави від більшості країн світу. Це обумовило пошук важелів впливу на економіку, які б сприяли скороченню розриву з економічно розвиненими країнами. На жаль, протягом першого десятиріччя незалежності України питання економічного розвитку піднімалися і розглядалися в рамках всієї економіки, на загальному рівні, і більшість з них носила декларативний характер. Майже зовсім не приділялось уваги економічному розвитку окремих галузей промисловості та підприємств.

На сьогодні досі є ряд суттєвих перешкод для інноваційного розвитку підприємств в Україні. Як зазначено в науковій праці І.А. Жукович та Ю.О. Рижкової, інноваційну діяльність підприємств в Україні стримують такі фактори: нестача власних коштів (81,7% від загальної кількості обстежених промислових підприємств); недостатня фінансова підтримка держави (50,9%); великі витрати на нововведення (49,3%); недосконалість законодавчої бази (33,5%); високий економічний ризик (32,5%); відсутність фінансових коштів у замовника (31,7%); тривалий термін окупності нововведень (29,5%); низький платоспроможний попит на продукцію (25,5%); нестача інформації про нові технології (17,1%); відсутність можливостей для кооперації з іншими підприємствами і науковими організаціями (16,7%) та інші. Результати іншого дослідження факторів, що стримують інноваційну діяльність підприємств, наведені в табл. 1.

Таблиця 1. – Фактори, що стримують інноваційну діяльність вітчизняних підприємств

Показники	Роки					
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Обстежено промислових підприємств, од.	2220	2247	9294	9999	10124	10243
Фактори, у % до загальної кількості обстежених підприємств:						
- відсутність фінансування	32,5	27,6	29,7	27,2	29,8	29,6
- великі витрати	-	-	11,2	12,8	12,9	13,4
- високі кредитні ставки	15,8	13,6	11,5	12,3	11,5	11,1
- високий економічний ризик	4,9	7,3	5,7	7,6	6,7	7,1
- труднощі із сировиною і матеріалами	13,7	10,0	8,0	9,3	9,5	10,2
- відсутність коштів замовника	14,4	16,8	13,7	12,6	12	11,8
- відсутність попиту на продукцію	6,3	8,3	6,5	4,8	4,9	4,1
- недостатня інформація про ринки збуту	4,4	4,9	4,0	3,5	3,1	2,9
- недосконалість законодавства	7,9	11,4	9,8	10,0	9,6	9,8

Питання розвитку підприємства сьогодні є питаннями першочергової уваги підприємців-практиків, дослідників-теоретиків та державних службовців.

На сьогодні сталий і успішний розвиток підприємства в першу чергу асоціюється з його ефективною інноваційною діяльністю. Ефективна інноваційна діяльність в системах будь-якого масштабу потребує наявності достатньо складних механізмів спів організації процесів функціонування цих систем з процесами їх розвитку та оновлення. Тобто необхідно формувати оптимальну інноваційну стратегію для підприємства.

Формування інноваційної стратегії повинно ґрунтуватись на розробці теоретичних основ сутності рушійних сил інноваційного розвитку підприємства, а при їх відсутності або неврахуванні ставиться під загрозу розробка ефективних інноваційних стратегій.

Серед найпоширеніших причин вибору неефективних інноваційних стратегій можна назвати такі: протиріччя наукових досліджень щодо суті інноваційної стратегії та її видів; відсутність оптимальних методик вибору інноваційних стратегій; відсутність відповідного досвіду у розробників інноваційної стратегії на підприємстві; відсутність підрозділу який би займався виключно питаннями пов'язаними з формуванням і реалізацією інноваційної стратегії тощо.

Реалізація інноваційної стратегії може принести максимальний результат тільки тоді, коли ресурсні, процесні, продуктові та ринкові стратегії будуть взаємоузгоджені між собою, тобто існує злагоджена система.

В той час, як багато науковців відносять інноваційну стратегію до функціональних стратегій підприємства, часто ототожнюючи її із стратегією НДДКР, вважаємо, що інноваційна стратегія є основою для формування різних видів стратегій на усіх рівнях управління підприємством (корпоративної, ділової, функціональної), саме від неї необхідно відштовхуватись при формуванні системи стратегій.

Якщо підприємство стало на інноваційний тип розвитку і виробляє інноваційний продукт, то це означає, що: виробнича стратегія повинна орієнтуватись на здійснення інновацій щодо основних виробничих засобів та технологій; стратегія постачання повинна орієнтуватись на пошук і забезпечення підприємства новими видами матеріалів; стратегія НДДКР повинна орієнтуватись на розробку нових видів продукції, матеріалів, технологій, які б відповідали виду загальної стратегії підприємства тощо. Тобто, різні види стратегій підприємства формуються та реалізуються в межах його інноваційної стратегії. Це підтверджує недоцільність віднесення інноваційної стратегії до складу функціональних, оскільки вона стосується як підприємства загалом, так і окремих видів діяльності, продукції тощо.

